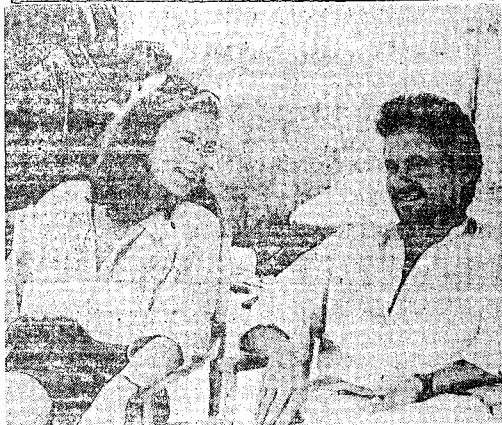

95/9/11

Η νέα ήθοισις, με τον συμπρωταγωνιστή της Μάικλ Ντάγκλας σ' ένα διάλειμμα του γυρίσματος της ταινίας «Το διαμάντι του Νείλου».

Η έβδομη τέχνη Κάθλην Τάρνερ «Φόβος μου ή τυποποίηση»!

Μιά στάρ που επιδιώκει
την ποιότητα των ρόλων

Η Κάθλην Τάρνερ έχει, μαζί με άλλες αξεχάστες στάρ του κινηματογράφου, την ποιότητα εκείνη που την ανεβάζει στο υπερβητικό.

Στην «Καμία του κορμιού», το κινηματογραφικό της ντεμπούτο, στά 1981, παρίστανε τη «φωφ φατάλ». Ένα ρόλο που παρωπούσε στη δεύτερη ταινία της, τον «Ανθρώπο με τα δύο μυαλά», το 1983. Με το φιλμ «Κυνηγιώνας το πράσινο διαμάντι» στά 1984, έδειξε πως της άρεσει να κάνει στροφές. Εκεί ήταν μία συγγραφέας που αγαπά τις περιπέτειες, αλλά και μία κομνητιέν περίφημη. Αρνούμενη να τυποποιηθεί, γύρισε τό 1985 τρεις ταινίες: πρώτα τους «Ερωτες της Τασίνα Μιλού», του Κέν Ράσελ, όπου υποδύονταν μία πόρνη, κατόπιν την «Τιμή των Πρίτζ», με σκηνοθέτη τον Τζών Χιούστον και συμπρωταγωνιστή τον Τζακ Νικολσον και, τέλος, το «Διαμάντι του Νείλου», όπου ξεναγούνοους στη ρωσικόνουνη συγγραφέα.

Ετσι ή νέα αυτή ήθοισις, ενώ διαθέτει μία ποιότητα που ξεναφέρειν τη μεγάλη παράδοση των γυναικών στάρ του Χόλλυγουντ, δείχνει ότι εισόγει το στοιχείο της ευστοροφίας, που χαρακτηρίζει την εποχή μας.

—Θέλω εύστοροφία, δηλώνει ή ίδια. Ο μεγαλύτερος φόβος μου είναι ή τυποποίηση. Δεν θέλω άρεζε να λένε «αυτή είναι ή Κάθλην Τάρνερ, πάντα ούέση». Βέβαια, μου άρεσει να παίζω κι αυτόν τον τύπο, αλλά κατόπιν μου άρεσει να στρέφωμαι και να γίνωμαι μία άσχημη γυναίκα ή άκαμη και παιδί. Για μένα έχει πολύ μεγάλη σημασία να έχω τό δικαίωμα της εκλογής. Γι' αυτό διαβάω προσεκτικά τα σενάρια που μου δίνουν. Πιστεύω πως μέσω της εύστοροφίας μπορείς να πετύχεις μία διαρκή δύναμη, μία διάρκεια, που έχει σημασία στο Χόλλυγουντ.

Και πραγματικά, όπως αναφέραμε, και παραπάνω, ή Κάθλην Τάρνερ, μέσα σε πέντε χρόνια έπαιξε πολύ διαφορετικούς μεταξύ τους ρόλους, πράγμα που της έδωσε όσα και την έκανε πολύ γνωστή, σε σχετικό σύντομο χρονικό διάστημα. Η ίδια δήλωσε τό έξης:

—Η «Καμία του κορμιού» ήταν τό μεγάλο άνοιγμα για μένα. Επαιξα σέ θέατρο στη Νέα Υόρκη και πραγματικά ήθελα νά κάνω ένα άνοιγμα στον κινηματογράφο. Ήταν εύκολο να κάνω τη ούέση. Η επιτυχία εκείνης της ταινίας ήταν ήλιανοποιητική, αλλά και τό όπατέλεσμο ενός άγώνα με πολλή δουλειά.

Ξεπινώνοντας από τό θέατρο

Εξήντα χρόνια από τήν πρώτη έκθεσή του Ενα νεανικό ήμερολόγιο του Πολύκλειτου Ρέγκου

Ο ζωγράφος μιλάει για τήν Θεσσαλονίκη
καί τό πρώτο ταξίδι του στο Άγιο Όρος

«Δέν ζωγραφίζω με τά μάτια και τά χέρια μου. Ζωγραφίζω μόνο με τήν ψυχή μου—25.11.1974, ώρα 4.30 μ.μ.—. Τό χεί γράφει ο Πολύκλειτος Ρέγκος με τήν πλάγια καθαρή γραφή του, σ' ένα μικρό μπλοκάκι που φυλάγει ή σύντροφος της ζωής του, ή Γεωργία.

Και ό Ρέγκος ζωγραφίζει με τήν ψυχή του κάπου εξήντα χρόνια—τά γνωστά, αλλά πολύ περισσότερα— από παιδι άκόμη, μέχρι τις τελευταίες μέρες της ζωής του, στο νοσοκομείο. Πάλι ή κυρία Γεωργία θά μάς πεί πως από μικρό παιδι, από μαθητής, μάζευε τό χαρτίλίκι του για ν' αγοράσει μολύβια χρωματιστά και να κάνει τις πρώτες ζωγραφίες του. Ενα από τά δέκα παιδιά του πατέρα του και της μητέρας του, όταν τέλειωσε τό γυμνάσιο, πήγε στην Αθήνα στή σχολή καλών τεχνών, πήρε τό πτυχίο του, τό καλοκαίρι του 1926, κι ήρθε στή Θεσσαλονίκη. Τήν ίδια εκείνη χρονιά, εξέθεσε έργα του μαζί με τόν Βασίλειο, τόν Πολυκανωριώτη και τόν Κόκκινο. Και τόν επόμενο χρόνο εξέθεσε για πρώτη φορά στή Θεσσαλονίκη.

Συμπληρώνονται, λοιπόν, εξήντα χρόνια από τήν πρώτη του έκθεση. Και για τό εξήντα αυτό χρόνια, μα και από άγάπη και θαυμασμό για τόν καλλιτέχνη και τό έργο του, γράφονται αυτές οι γραμμές—συσιαστικά δντιγράφονται.

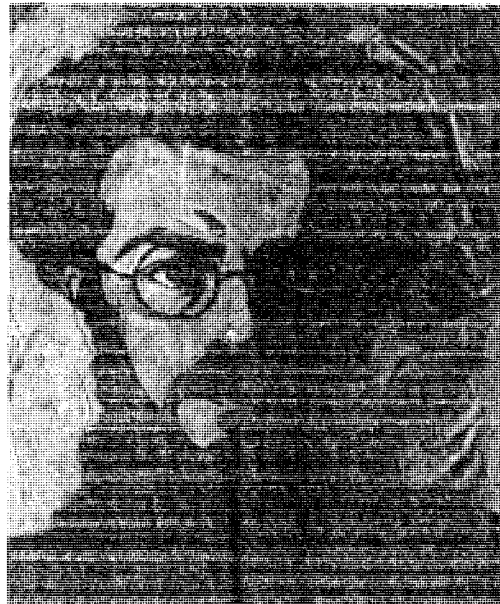
Ο πατέρας του Ρέγκου ήταν ιεροκήρυκας, αλόκληρη ή οικογένεια θρήσκα, τό ίδιο και ό Πολύκλειτος, που άόκλειμας τήν τύρφη της φοιτητικής ζωής στην Αθήνα, αλλά πάντα χρεσταινόταν από τήν άνδμνην της θυζαντινής συμβασιλεύουσας και του γειτανικού Αγίου Όρους.

Η πρώτη κριτική

Στις άρχές του 1926 έγινε ή πρώτη έκθεση του Ρέγκου, μαζί με τρεις φίλους και συμφοιτητές. Η έκθεση εκείνη είχε επιτυχία. Στην έφημερίδα «Ελληνική», στις 27 Μαρτίου, γραφτηκε τό παρακάτω κριτικό σημείωμα, για τόν Ρέγκο και τούς άλλους:

...Όλη ή αίσιοδούη της νεότητος, ή γεννασιά, ή ευθυμία, ή εύχαρις διάθεσις, ή λατρεία του φύτος, ή εύχαριστία από τήν ζωή, από τήν άπλην και χαριζόουον ύπαρξιν της, κυριαρχεί εις τούς 90 πίνακας του κ.

τριών ζωγράφων. Ήταν ή πρώτη έπαφή με τό κοινό, με τή δημοσιότητα. Ο Ρέγκος, όταν ήλθε στή Θεσσαλονίκη άρχισε να ζωγραφίζει, αλλά παράλληλα με έτοιμάζεται να ταξιδέψει άνά τήν Μακεδονία για νά έμπνευστεί θέματα. Τήν εποχή εκείνη είναι δύσκολο να θρεί κανείς στην πάλ άκόμη και τό στοιχειώδη για τή δουλειά του ζωγράφου ύλικό.

Αυτοπροσωπογραφία του Ρέγκου, τό 1927.

Είναι χαρακτηριστικό ένα κομμάτι από γράμμα που άστειλε ό νεαρός Ρέγκος, στους συμφοιτητές του, άπλην Αθήνα, στις 12 Οκτωβρίου 1926. Γράφει, άνάμεσα σε άλλα, τά

ση με τή δουλειά του. Σ' ένα παλιά ντισοί ύπάρχουν κιτρινωμένα φύλλα ήμερολογίου (θά λέγαμε), σε μικρά μπλόκ, μαζί με πλήθος από σκίτσα.

Μέ ήμερομηνία 29 Οκτωβρίου 1926 (χαρακτηριστικό ό Ρέγκος παρέλειπε τή χιλιάδα, σημειώνοντας «926») ύπάρχει ένα χειρόγραφο κείμενο του ζωγράφου που αναφέρεται στή θέα της πόλης του Αγίου Δημητρίου. Νά τί γράφει:

«Τό πρώινό άάο σήμερα δούλεψα

τους χρώματα έλάωσα μ' όλη μου τήν καρδιά. Ύστερα μου 'ρθε μία σκέψη. Αυτή είναι ή φύσις. Τόση δύναμη έχει. Έχασα κάθε άδρος, κάθε θλίψη και νεύρα.

«Μένω εκεί ώρα και ώρα ως πού άρχίζω να πέφτουν άραιές σταλαματιές. Σιγά - σιγά πάλι πήρα τό δρόμο για πίσω. Σε λίγο μπήκα ξανά μέσ' τήν πόλι. Α, γιατί νά 'ναι έτσι. Πάλι με κυριεύει ή ίδια θλίψη, τό ίδιο άάρος, τά ίδια νεύρα, μα τούτη τη φορά μιάν έλπίδα που δέν τήν είχα πρώτα. Ε, πάλι εύχαριστήμένος. Τό χρωστάω σε τή γκρίλα σύννεφα—θά 'ρθουν πάλι αύριο. Τά περιμένω.

«Φεύγω. Τρέχω πρός τη φύσι, πρός τήν τέχνη. Ο Θεός άς είναι μαζί μου. Πρός τη φύσι - πρός τήν τέχνη. Ένας τόπος που τ' άδελφώσε αυτά τό δύο. Ένας τόπος σάν τήν Αθήνα. Εκεί κάποτε πέρασε ή τέχνη, άντάμωσε τήν όμορφη φύσι, στάθηκε και έμεινε μαζί της έναν καιρό. Ύστερα, έψαψε να ζή. Άφησε τήν φύσι και έφυγε. Μά τά ζωντανά της χνάρι μένουν και θά μένουν. Αυτά τά πράγματα τρέχω να δώ. Ναι, άς με βοηθήσει ό Θεός».

Πόσα και πόσα δέν έντοπίζει κανείς α' αυτό τό κείμενο του Ρέγκου. Αλλά μένει ή εικόνα των μαύρων σύννεφων, πάνω στο λόφο (σαςφής έννοει τό Σέιχ Σούρ), στην άπάνω πόλη. Και τά σύννεφα αυτά είναι κατασπαρμένα στο παλιά μπλοκάκι. Είναι οι ίδια όγκοι σύννεφων που καταλαμβάνουν τό έπάνω μέρος όρεκτών πινάκων του Ρέγκου, από τήν εποχή εκείνη στή Θεσσαλονίκη.

Στό Άγιο Όρος

Ο Ρέγκος έμπνευστηκε από τή θυζαντινή τέχνη, από τό Άγιο Όρος. Και ή έμπνευση αυτή γέμισε τή ζωγραφική του όχι μόνο στα νιάτα του, αλλά και στα χρόνια της ώριμότητος. Από τό πρώτο του ταξίδι στον Άθω μάς άφησε τίς παρακάτω πολύτιμες έντυπώσεις, που, άπ' όσο γνωρίζω, δημοσιεύονται για πρώτη φορά.

«Σήμερονπερα - Άγώνας με τή σοροκάδα τή μικρή φιλοκάα άπ' τη Δάφνη ως τόν Ταρασσά άπ' τή Μουριά και μέ άνάβασαν ψηλά στό σύννεφα. Σα πιά πάνω στο μοναστήρι, στον τρίτο έξώστη, υπ' σκέφω πως άμέσως κατά είναι ή θάλασσα

χοι, άλ' αυτά στή σειρά τό ένα πίσω από τό άλλο και στό δάθος ό Αθωνας ψηλάς - ψηλάς. Γύρω τό πελάγος εζυλάνεται τεμνέλικα - τεμνέλικα. Εκεί να δεις, λοιπόν, Νιώθω τόν εαυτό μου τόσο μικρό που τά χάνω. Τί θέλω γώ σ' αυτούς τους γκρεμούς κάτω στο πάδιό μου. Δεν πατάω καλά. Μπορεί εύκολα να κατρακυλώ κάτω. Ενα θήμα μπράς και τέλειωσα. Λοιπόν, ναί φοβήθηκα. Και κάνω ένα θήμα πίσω. Οι πόσα άγρια είναι τά άόραχα. Πόσο θ' άργήσω να συμφοιλήσω μαζί τους.

«Φεύγω για τίς Καρυές. Περνάω τ' άπόκρημα, άναβαίνω άκόμα πιο ψηλά και χώνομαι μέσ' στο δάσος, λίγο πιο άνοπιστικά. Πλατάνια, καστανίες, δρύις, Ελάτα, πουρνάρια, Λεύκες, Δάσος, δάσος. Μία θειάρα άναπνοή σε χτυπάει στα ρουθούνια. Ως ένα διάστημα έχω συντροφιά έναν Ρώσο καλόγερο με γερές πλάτες και χοντρή μύτη. Μιλάμε για διάφορα και διάφορα πράματα. Αλλά θά έπεις πόσο καλά ή φύση εδώ έχει σκαλώσει και όμορφίνηει τις ψυχές των ανθρώπων; Παρά κάτω χωρίζομαστε και μένω πάλι μόνος. Παιρνω δρόμο και ήλιωσώ-τά παχιά Ερηόφυλλα που 'ναι στο δρόμο. Βρίσκα κάσωνα και μασουλώω δυο-τρια.

«Επειτα πάω σιγά - σιγά γιατί αντί-κρυσά κάτω στο χαμήλωμα τις Καρυές - Καμπαναριά - Ψηλά σπίατα. Σέρφω. Αναφωρίζω άκόμα και προχωρώ άνάμεσα στις καστανιές. Πάλι άρχινάει να με πνάνει ή μικρή τρομπάρα. Καί πάω βουδός. Παιρνω τό φορτίο άπ' τόν άριστερό άάο και τό θάνω στο δειλ. Αυτό τό ξεκούρασμα με λάφρωσε και πάω πιο γρήγορα. Καί με μιάς μου 'ρχονται πάλι κείνα τά ξεφωντά και κείνα γέλωτα, ως πού να πνέσει ή κοιλιά μου. Ει πού να πάρη ή όρχη. Αυτό είπανε. Αυτό έπρεπε να γενή για νά γελάσω κομμάτι.

«Περνώ άπ' τά πρώτα σπίατα και καταλήγω στο κονάκι. Ο Πάτερ Φω-τος; Εδώ, θάρη τώρα. Σε λίγο άνοιγει ή πόρτα και ένας όγκος πελώριος φάνηκε. Προσκυνώ—αυτά κι αυτά. Καθήστε—σχετικά ούζα και αούχητη-ση περι - θέβαια—τόν Καράων, τής Ιεράς Επιστάσης, τόν ήλιματος, τόν μοναχικό πολέτηματος και τόν Παλαιού καί Νέου Ημερολογίου. Ο δαίολος, κάθε πού θά μούσους δό-στου και άνακάθετον στην πολυ-θρόνα του. —Δέν καταστρέφονται πάτερ οι καστανιές αυτές που κό-

Γιώργου Μανιατάκου:
«Τό έπαθλο»,
ποιήματα

Ύστερα από όχτω μυθιστορήματα και δύο πολυσελίδους τόμους διηγήματα, ό γνωστός πεζογράφος Γ. Μανιατάκος, προσφεύγει στην ποίηση για νά παρακολουθήσει τήν άνθρώπινη ένέργεια, τήν άνθρώπινη ψυχή, στην άέναη άνάλωσή της από τό έμβλημα ως τό έπαθλο, από τη σπία ως τη στάχη μέσα από τη φλόγα, από τόν έρωτα στο μίσος, από τή όμορφιά στην άσχημία, από τό άπλο στο στόχο, από τό καλά στο κακό, ή αυτό ό άπερίοριστος χρόνος δάθος, από τήν εποχή που οι άνθρωποι συνοδοιπορούσαν με τούς θεούς τους μέχρι σήμερα. Τά κείμενα ούτου του βιβλίου γεννηθήκαν αούδάρτητα, τό ένα ύστερα από τό άλλο, άούνδετα μεταξύ τους, άυτόνομα και άπρογραμματιστά. Στο τέλος, όμως, όλα μαζί, ταξινομημένα σε τρεις ένότητες, συνισποτέλεσαν μία σύνθεση ένιαία. Σε παράλληλο επίπεδο προβάλλεται κάθε τόσο ή έμπλοκή των έλληνικών μύθων στην συνεχώς μεταβαλλόμενη έλληνική πραγματικότητα, σάν μία αόάκοπη υπόμνηση για τή συνέχεια και τό κομμάτισμα της διαδρομής των γενεών. Τό νέο έργο του Μανιατάκου, προκάλεσε ήδη τό επίκοσμηστικό σκιάλο των γνωστότερων Ελλήνων ποιητών και πανεπιστημιακών φιλολόγων για τήν πλατιά του θεματογραφία, για τήν ικανότητά του να προβάλλει τό πραγματικό σε ένα μυθικό επίπεδο, για τό προσωπικό ύφος και τήν μουσικότητα του στίχου, για τήν συμβολική άπεκάνση της ζωής και τήν διαχρονικότητα του άνθρώπινου πεπρωμένου. (Εκδόσεις «Εστίας»).

Αση Φανίνου:
«Ο άνθρωπος που γάιξε
τά περιστερία»

Τήν έπιστοφή ενός περιπλανώμενου Έλληνα στον τόπο του, μετά τό τέλος της δικτατορίας, από τό Παρίσι, και τήν προσπάθειά να έναρξουν με άνθρώπους που τόν είχαν συντροφιά και χρεσταινόταν από παιδικά και ήρεμήκα τό χρόνια περιγράφει τό μυθιστόρημα αυτό. Ο Μύρρος ξαναάδενεται με τή γή του, προσπαθεί να στήσει ένα σπίτι στην έρημια, μάς με κάποιους δουλκευτές της πόλης γενιές, κάτω από τή θερμή σκέπη της μάνας, δίπλα στην καταδισομένη άόλημιά τους παιδικής φίλης, σκαμμένης. Παράλο που τό μυθιστόρημα έξελίσσεται στην σύγχρονη εποχή, ύπν μετά τό 1974, ό Φακίνος ξαναδίνει (τό ίδιο πιατρεί με άλλο τρόπο στο κασιονό μυθιστόρημα του «Πρόγονος») τό δέοιμο με τή γή, τό πλάσμα με τήν πέτρα, γενικά με τις άντίθετες συνθήκες για νά δημιουργηθεί ένα έργο. Η φυγή καί πάλι στο Παρίσι, δείχνει τό μάταιο της προσπάθειας, τή δύναμια των συναισθηματικών δεσμών της πατρίδας. Καλογραμμένα, εκλεκτικά, τό βιβλίο του Φανίνου, πλουτίζει τήν σημερινή πεζογραφία μας. (Εκδόσεις Καστανιώτη).

Αθανάσι Μπενουβάνης

